

Juryrapport Zeeuwse Boekenprijs 2024

ZBP2024

Juryrapport ZBP 2024

Vlissingen, 5 november 2024

Dames en heren,

We zijn hier in CineCity bij elkaar gekomen om het slot te vieren van weer een mooi Zeeuws boekenjaar. De 22ste editie van de Zeeuwse Boekenprijs – u merkt, we geraken op jaren. Dat door de ZB Bibliotheek van Zeeland georganiseerde boekenfeestje houden we hier, in een filmzaal. Uiteraard is dat geen toeval. Wie het Festival Film by the Sea kent, weet dat literatuur en film in deze bioscoop dicht bij elkaar liggen. Elk jaar gaan hier de boeiendste boekverfilmingen in de projector. Afgelopen september draaide bijvoorbeeld de filmversie van Hokwerda's Kind, de ook door u ongetwijfeld nog niet vergeten roman van Oek de Jong.

Dames en heren, een jaar geleden had ik niet kunnen denken dat ik als waarnemend Commissaris van de Koning in Zeeland hier voor u zou staan. Toen ik eerder dit jaar me op het Provinciehuis in Middelburg meldde, was één van de eerste officiële mededelingen: let op, je bent nu officieel voorzitter van de Jury van de Zeeuwse Boekenprijs. In alle eerlijkheid, dat was niet de eerste gedachte geweest die ik aan het Zeeuwse commissarisschap koppelde. De mislukte verhuizing van de Marinierskazerne, de deltawerken, een Nieuwe Sluis in Terneuzen, haperende treinverbindingen, drugs in de haven van Vlissingen, al dát soort onderwerpen had ik in de nieuwsbulletins wel zien passeren. Ik ben bang dat de Zeeuwse Boekenprijs in al dat mediageweld niet vooraan stond.

Nu we ons de afgelopen weken als jury van de Zeeuwse Boekenprijs gezamenlijk over de 54 inzendingen van dit jaar – juni 2023 tot juni 2024 – hebben gebogen, kwam ik tot de voor mij verrassende ontdekking dat in die indrukwekkende stapel Zeeuwse boeken vrijwel alle maatschappelijk relevante thema's voorbij komen. Een spannend verhaal over jonge drugsuithalers in Vlissingen, verwaarloosde Nehalenniastenen in Domburg, een schilder die zijn verzet op Schouwen-Duiveland met de dood moet bekopen, de vermaarde tuinen van Petrus Hondius in Terneuzen, een pleidooi om Netflix in het leesonderwijs in te voeren, levensbeschrijvingen van levende en overleden kunstenaars en politici, tips om jezelf tegen cybercrime te beschermen, mail art die je vleugels geeft, poëzie en liedteksten bij wie je soms een man met een sigaar en soms een man met een brilmontuur met dikke brillenglazen voor je ziet, een toekomstroman die duidelijk maakt dat de deltawerken ons niet droog zullen houden, stedengeschiedenissen die veel verklaren over verleden en heden, bijna vergeten Zeeuwse tradities die we in ere behoren te houden, een fotoboek met cold cases en een tweedelig lexicon Bijbels Hebreeuws waarover u eerder deze avond al meer hoorde.

Historische boeken, dichtbundels, biografieën, jeugdboeken, memoires, kunstboeken, thrillers, romans al dan niet historisch, woordenboeken, bekentenisboeken.

Vraag me niet hoe, dames en heren, we hebben gespard, gediscussieerd, geteld, teruggekeken, vooruitgekeken, tegen het licht gehouden en – ten slotte – eenstemmig geconcludeerd. De jury stelt dan ook met gepaste trots de top vijf voor die we uit de grote berg inzendingen hebben geselecteerd. Ik presenteer ze u op alfabetische volgorde van auteursnaam:

1. Om te beginnen: **Anne Breel met De 51 cold cases van Littleburg.** Een boek met foto's van crimescenes in poppenhuisformaat, met poppenhuisfiguren en -attributen. Kunstig geënceneerd. Gelardeerd met de wederwaardigheden van de nieuwe hoofdcommissaris Stientje Roelofsen die al meteen te maken krijgt met oudgedienden die liever kruiswoordraadsels dan moordmysterieën oplossen. Crime passionel, roofmoord, koffermoord, we hebben er met bewondering en verwondering naar gekeken. De uit de dossiers gelichte citaten zijn lichtelijk hilarisch. Zoals: 'Verdachte verklaart vegetariër te zijn. Het gas staat nog aan.' We vermoeden dat het nog lang onrustig zal blijven in Littleburg.

2. Dan maken we voor de tweede titel een grote stap naar de 17e eeuw. Mogelijk heeft u afgelopen jaar de expositie gezien in het Zeeuws Museum in Middelburg. Daar was Adriaen van de Venne neergestreken, althans een groot deel van de werken die hij ons heeft nagelaten. Van de Venne-expert **Edwin Buijsen** laat in zijn voorbeeldig verzorgde boek '**Ick soeck en vind**' de kunstenaar door middel van zijn schilderijen tot leven komen. Wie met hem meeleeft en meekijkt wordt ondergedompeld in de tijd dat de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden nog jong op het wereldtoneel verscheen. Adriaen van de Venne opereerde het eerste deel van zijn leven vanuit de schilderswinkel die hij met zijn broer bestierde op de Balans in Middelburg. Daar is hij van Zeeuws belang en heeft hij uitstraling tot in Den Haag en Amsterdam. Adriaen van de Venne wordt met dit boek een naam om nooit te vergeten.

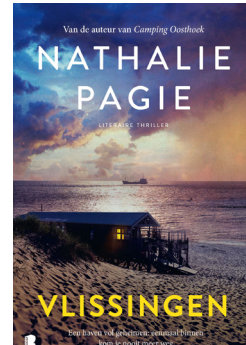
3. Als we het over verzorgde boeken hebben, dan moet u toch echt **Goed Zeeuws Goed Bont** eens ter hand nemen. Wat een pareltje, wat een genot om in te lezen en te kijken. **Schrijfster Jeanine Dekker en vormgever Jan van Broekhoven** leven zich uit in wat we met enig nostalgisch gevoel Zeeuwse tradities noemen. Van de Zeeuwse knop die niet zo Zeeuws blijkt te zijn tot de ansichtkaarten met lachende vrouwen en kinderen in klederdracht die zich uit pure armoede op de gevoelige plaat lieten vastleggen. Het is een heerlijk boek dat het niet eens zo verre verleden op een frisse, hedendaagse, verrassende manier bij ons op tafel wordt geserveerd. En al mag je normaal gesproken een boek niet met een schaar te lijf gaan, in dit speciale geval zouden we het u toch willen aanraden. Een Zeeuws kwartet als bonus, wie had dat gedacht?

4. Stelt u zich voor, drie eeuwen gerekend vanaf nu, het jaar 2317. Heel Zeeland is zee geworden, alleen de dijken van Walcheren hebben het rijzende water kunnen weerstaan. Op dat eiland leven mensen, gezinnen die ook figuurlijk maar net het hoofd boven water kunnen houden. Het doorzettingsvermogen en de vindingrijkheid van de jongste generatie is hard nodig om de snode plannen van een grootindustriële dwarsbomen en het eiland van de ondergang en knechting te redden. **Marco Kunst** presenteert ons in zijn jeugdroman **De Macht van Algas** een toekomst met bedreigde reuzenpaarden, jagende robothonden, ontzagwekkende luchtvaartschepen. Maar bovenal ook de boodschap dat vriendschap bergen kan verzetten. Ook in het jaar 2317.

5. Tot slot een thriller, een actueel hier op de Zeeuwse kust spelend verhaal. **Nathalie Pagie** leidt ons in haar spannende roman **Vlissingen** binnen in de wereld van de jonge drugsuithalers, pubers anno nu. Hoofdpersoon Keet is schrijfster en bevindt zich voor ze er erg in heeft midden in de wereld van niets ontziende, op geld en schone schijn beluste criminelen. Waar ze tot haar verbijstering haar jongere halfbroer aantreft die diep in de problemen zit. Ze weet hem te redden en schrijft vervolgens een script voor een film die tijdens Film by the Sea in première gaat. Wij kunnen die film vandaag niet vertonen. Maar wie dit boek leest zal zeer wel in staat zijn om haar of zijn eigen film te maken. Dat is een grote verdienste.

Dames en heren, dat zijn de vijf: Anne Breel, Edwin Buijsen, Jeanine Dekker en Jan van Broekhoven, Marco Kunst, Nathalie Pagie.

En let op, zeggen we maar meteen tegen de winnende auteur: deze prijs is ook een uitnodiging om volgend jaar plaats te nemen in de jury.

Goed.

De jury heeft een keuze gemaakt.

En met die keuze komen we meteen aan een primeur voor de Zeeuwse Boekenprijs. Nog niet eerder ging de hoogste eer naar een jeugdboek. Dat is dus dit jaar het geval. Want voor zijn prachtige, beeldende, meeslepende jeugdroman **De Macht van Algas** kennen we de Zeeuwse Boekenprijs 2024 toe aan **Marco Kunst**.